

Musikkonkurrence

Franz Joseph Haydn: Symfoni nr. 39, G-mol, Hob. I:39, "Tempesta di mare"; Symfoni nr. 45, Fis-mol, Hob. I:45, "Afskedssymfoni".

Bedømmelsesdato: 25. september 2020.

Deltagende hold (format: orkester (dirigent)):

- AGBU Sofia Chamber Orchestra (Bedros Papazian)
- American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski)
- Chamber Orchestra "Affrettando" (Anna Rakitina)
- Cia. Bachiana Brasileira (Ricardo Rocha)
- Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik)
- The English Concert (Trevor Pinnock)
- Hungarian Chamber Orchestra (Vilmos Tátrai)
- Koninklijk Concertgebouworkest (Kurt Sanderling)
- Lebanese Philharmonic Orchestra (Garo Avessian)
- London Symphony Orchestra (Antal Doráti)
- Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai)
- National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan)
- Nederlands Kamerorkest (Szymon Goldberg)
- Old Bridge Chamber Orchestra (David Kirven)
- Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen)
- Orchestra Metropolitana di Bari (Francesco Lentini)
- Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras)
- Orchestral Ensemble Seoul (Gyu-seo Lee)
- Orchestre de Caen (Kanakano Abe)
- Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth)
- Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo)
- Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen)
- WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon)

Vindende hold:

- (1) Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen);
- (2) Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo);
- (3) The English Concert (Trevor Pinnock).

Indstilling

Antal hold, der har et relevant bidrag, og som har opnået fortrinsret: 2, nemlig:

- Koninklijk Concertgebouworkest (Kurt Sanderling)
- London Symphony Orchestra (Antal Doráti)

Antallet af orkestre med fortrinsret: 27

Spilleliste

AGBU Sofia Chamber Orchestra (Bedros Papazian) spiller nr. 45

American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski) spiller nr. 45

Chamber Orchestra "Affrettando" (Anna Rakitina) spiller nr. 45

Cia. Bachiana Brasileira (Ricardo Rocha) spiller nr. 39

Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik) spiller nr. 45

The English Concert (Trevor Pinnock) spiller nr. 39, 45

Hungarian Chamber Orchestra (Vilmos Tátrai) spiller nr. 39

Koninklijk Concertgebouworkest (Kurt Sanderling) spiller nr. 39

Lebanese Philharmonic Orchestra (Garo Avessian) spiller nr. 45

London Symphony Orchestra (Antal Doráti) spiller nr. 45

Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai) spiller nr. 45

National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan) spiller nr. 45

Nederlands Kamerorkest (Szymon Goldberg) spiller nr. 39

Old Bridge Chamber Orchestra (David Kirven) spiller nr. 45

Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen) spiller nr. 45

Orchestra Metropolitana di Bari (Francesco Lentini) spiller nr. 45

Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras) spiller nr. 45

Orchestral Ensemble Seoul (Gyu-seo Lee) spiller nr. 45

Orchestre de Caen (Kanakano Abe) spiller nr. 39

Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth) spiller nr. 45

Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo) spiller nr. 45

Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen) spiller nr. 45

WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon) spiller nr. 39

2. runde

Deltagende hold (format: orkester (dirigent)):

- American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski)
- Cia. Bachiana Brasileira (Ricardo Rocha)
- Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik)
- The English Concert (Trevor Pinnock)
- Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai)
- National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan)
- Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen)
- Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras)
- Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth)
- Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo)
- Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen)
- WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon)

3. runde

Deltagende hold (format: orkester (dirigent)):

- The English Concert (Trevor Pinnock)
- Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai)
- Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen)
- Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo)
- WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon)

Generelle bemærkninger

Velkommen til denne første konkurrence i symfonier, der tager udgangspunkt i Haydns 39. symfoni og 45. symfoni!

Udgangspunktet for denne konkurrence er Franz Joseph Haydn: Symfoni nr. 39, G-mol, Hob. I:39, "Tempesta di mare"; Symfoni nr. 45, Fis-mol, Hob. I:45, "Afskedssymfoni", og det er en forudsætning for deltagelse i konkurrencen, at hvert enkelt hold, bestående af et orkester og en dirigent, opfører mindst ét af disse værker i sin helhed. Der afholdes 3 runder i denne konkurrence. Det er en forudsætning for deltagelse i 2. runde, at holdet hverken har spilletekniske problemer, sammenspilsproblemer eller problemer med manglende stilperiodeforståelse; det er ligeledes en forudsætning for deltagelse i 2. runde, at holdet ikke forfægter nogen fortolkninger, som dommerpanelet finder helt uantagelige.

I 2. runde vil dommerpanelet foretage en nærmere undersøgelse og evaluering af flg.:

Symfoni nr. 39:

- de solistiske passager i 3. sats, trioen, for oboisterne, 1. hornisten og 2. hornisten

Symfoni nr. 45:

- de solistiske passager i 3. sats, trioen, for hornisterne
- holdenes forståelse af allegretto, der er partiturets tempoangivelse for 3. sats. Siden midten af det 19. århundrede har tempoangivelsen allegretto betegnet et tempo, der kun er en smule langsommere end allegro. I det 18. århundrede derimod betegnede allegretto et tempo, der er en smule hurtigere end andante og dermed væsentligt langsommere end allegro.

Kravet om forståelse af, hvilket tempo allegretto betegnede i det 18. århundrede, er et stilperiodeforståelseskrav og burde derfor stilles som et absolut krav i 1. runde. Der er dog så få blandt musikkonkurrencernes deltagere, som demonstrerer kendskab til betydningen af allegretto i det 18. århundrede, at dette stilperiodeforståelseskrav kun stilles som et relativt krav i 2. runde eller 3. runde ved dommerpanelets konkurrencer.

I 3. runde vil dommerpanelet se nærmere på holdenes fortolkninger af de enkelte satser i symfoni nr. 39 og holdenes fortolkninger af 1. sats, 2. sats og 4. sats i symfoni nr. 45.

De deltagende hold i nærværende konkurrence er fundet på flg. vis:

- orkestre, der har et relevant bidrag, og som har opnået kollektiv fortrinsret (cfr. afsnittet "Indstilling" supra)
- ved en tilfældig søgning på YouTube har dommerpanelet fundet de øvrige relevante bidrag

The Academy of Ancient Music (Christopher Hogwood), Austro-Hungarian Haydn Orchestra (Ádám Fischer), Baltic Chamber Orchestra (Samuel Litkov), Budapest Symphony Orchestra (Árpád Joó), Capella Istropolitana (Barry Wordsworth), Concentus Musicus Wien (Nikolaus Harnoncourt), Franz Liszt Chamber Orchestra (János Rolla), Il Giardino Armonico (Giovanni Antonini), Heidelberger Sinfoniker (Thomas Fey), Kölner Kammerorchester (Helmut

Müller-Brühl), Moscow Virtuosi (Vladimir Spivakov), Orchestra of the Age of Enlightenment (Frans Brüggen), Orchestre de la Société des Concerts du Conservatoire (Arthur Goldschmidt), Philharmonia Hungarica (Antal Doráti) og Stuttgarter Kammerorchester (Dennis Russell Davies) har desværre meldt afbud; det beklager dommerpanelet dybt. De pladser på listen over deltagende hold, som herved er blevet ledige, forbliver vakante.

Ved bedømmelsen af de deltagende hold i denne konkurrence har dommerpanelet konsulteret:

- Joseph Haydn: Sinfonia No. 39. In: "Joseph Haydn. Kritische Ausgabe sämtlicher Symphonien", Band III, pp. 251-273, hrsg. von Howard Chandler Robbins Landon, Wien und München: Ludwig Doblinger (Bernhard Herzmansky), 1963
- Joseph Haydn: Sinfonia No. 45. In: "Joseph Haydn. Kritische Ausgabe sämtlicher Symphonien", Band IV, pp. 137-172, hrsg. von Howard Chandler Robbins Landon, Wien und München: Ludwig Doblinger (Bernhard Herzmansky), 1966

Haydn er blevet kaldt symfoniens fader. Denne karakteristik er dog ikke helt korrekt. Symfonien, der qua musikalsk form allerede eksisterede i Venedig i begyndelsen af det 17. århundrede, udvikledes fra slutningen af det 17. århundrede som operaouvertur (med to former: den franske ouvertur og den italienske ouvertur). Derefter gennemgik symfonien (ital. sinfonia) en længere udvikling hos Vivaldi, Telemann, Johan Joachim Agrell, Giovanni Battista Sammartini, Johann Stamitz (og andre repræsentanter for Mannheimer-skolen), Josef Mysliveček m.fl. inden Haydn. Men fordi Mozart imidlertid knyttede an til Haydns formmæssige udvikling af symfonien og takket være Mozarts kolossale indflydelse på eftertiden, er Haydn for eftertiden kommet til at fremstå som symfoniens grundlægger, hvorimod symfoniens udvikling før Haydn tager sig ud som et raritetskabinet. Haydns symfonier er følgelig de ældste symfonier, som nu om stunder bliver regelmæssigt opført som selvstændige orkesterværker.

Vivaldi-forskningen har påvist, at Vivaldi skabte symfonien som et værk for strygeorkester (strygersymfoni), cfr. Marc Pincherle: Vivaldi. Génie du baroque, Paris: Éditions Le Bon Plaisir, 1955; engelsk oversættelse ved Christopher Hatch (New York: W.W. Norton & Comp., 1957), side 167-169. Hvem fandt på at tilføje blæserinstrumenter ved orkestreringen af symfonien? Giovanni Battista Sammartini (ca. 1700 - 1775).

I symfoni nr. 39 udgøres blæsergruppen af oboer og horn, hvilket uden tvivl må tilskrives påvirkning fra Giovanni Battista Sammartini, der i en række af sine symfonier fra sin mellemste periode (ca. 1740 - ca. 1760) introducerede blæserinstrumenter, bl.a. en række symfonier med 2 oboer og 2 horn. Om symfonier med 2 oboer og 2 horn fra G.B. Sammartinis mellemste periode og deres betydning for Haydns symfonier cfr. Wolfgang Marggraf: "Die Sinfonien Joseph Haydns", 2009, kapitel 1: "Die Sinfonie vor und um Haydn" (<http://www.haydn-sinfonien.de>). Også i Haydns symfonier nr. 1-5, 10-12, 14-19, 21, 23, 25-29, 34-36, 42-44, 46-47, 49, 51, 57-59, 64-65 samt symfoni "A" (Hob. I:107) udgør oboer og horn blæsergruppen. En eller flere fagotter kan indgå i basso-continuo-gruppen i disse symfonier, men symfonierne indeholder intet selvstændigt fagotparti! Ved siden af Vivaldi var G.B. Sammartini hovedrepræsentant for symfonien i Italien i det 18. århundrede, så det er næppe

overraskende, at Haydn i 38 symfonier følger en orkestrering, som G.B. Sammartini introducerede.

I symfoni nr. 45, 1.-3. sats, udgøres blæsergruppen af oboer og horn, men et selvstændigt fagotparti dukker op i 4. sats, B-stykket (adagio).

Orkestreringen i Haydns symfoni nr. 39 er som følger:

- 2 oboer
- 4 horn (2 horn i B alto, 2 horn i G)
- strygere (1. violin, 2. violin, bratsch)
- basso continuo

NB: Udgiveren (H.C.R. Landon) foreslår, at basso-continuo-partiet spilles af en cello, en kontrabas, en fagot og et cembalo; ethvert instrument, som i barokken kunne varetage basso-continuo-funktionen, kan dog indgå i basso-continuo-gruppen.

Det må her understreges, at endskønt en eller flere fagotter kan indgå i denne symfonis basso-continuo-gruppe, indeholder symfonien intet selvstændigt fagotparti.

Orkestreringen i Haydns symfoni nr. 45 er som følger:

- 2 oboer
- 2 horn (1 horn i A og 1 horn i E (1. sats, 4. sats), 2 horn i A (2. sats), 2 horn i Fis (3. sats))
- fagot (kun i 4. sats, B-stykket)
- strygere (1.-3. sats og 4. sats, A-stykket: 1. violin, 2. violin, bratsch; 4. sats, B-stykket: 1. violin, 2. violin, 3. violin, 4. violin, bratsch, cello, violone / kontrabas)
- basso continuo (1.-3. sats og 4. sats, A-stykket)

NB:

- I det 18. århundrede benyttede man det ventilløse naturhorn, der kan være stemt i forskellige tonearter, idet tonearten afhænger af naturhornets samlede rør længde. Havde man brug for at kunne spille på naturhornet i én toneart i én sats og i en anden toneart i en anden sats, måtte man skifte naturhornets toneart imellem satserne. For at skifte toneart på naturhornet ændrede man hornets samlede rør længde ved at tilføje eller fjerne aftagelige rørstykker af forskellig længde, således at naturhornets samlede længde blev større eller mindre.
- Læg mærke til, at Haydn afskaffer basso-continuo-funktionen i 4. sats, B-stykket, idet han erstatter basso-continuo-partiet med selvstændige partier for fagot, cello og violone / kontrabas.

En række af symfonierne fra G.B. Sammartinis mellemste periode (ca. 1740 - ca. 1760) har 8 partier: 2 oboer, 2 horn, 2 violiner, 1 bratsch, 1 basso continuo. Symfoni nr. 39 har Haydn dog komponeret for 10 partier, idet Haydn her vælger 4 horn i stedet for kun 2.

Medens symfonien (ital. *sinfonia*) har 3 satser hos Vivaldi og Giovanni Battista Sammartini, med satsrækkefølgen: hurtig - langsom - hurtig, opbygger Johann Stamitz (1717-1757), grundlægger af Mannheim-skolen, sine sene symfonier fra 1750'erne (cfr. f.eks. "6 Simphonies à deux Violons, Taille et Basse, deux Hautbois ou Flutes, et deux Cornes de Chasse", Amsterdam: J.J. Hummel, sine anno [genoptryk fra ca. 1769], katalognummer: RISM A/I, S 4590; SS 4590 - anvendt eksemplar fra Musik- och teaterbiblioteket, Stockholm) med 4 satser, med satsrækkefølgen: hurtig - langsom (eller blot langsommere) - menuet og trio - finale (presto eller prestissimo). I symfoni nr. 39 og nr. 45 vælger Haydn 4 satser ganske som Johann Stamitz; men Haydn afviger dog fra Johann Stamitz' stereotype tempovalg, idet Haydn i symfoni nr. 39, 4. sats (finalen) vælger 'allegro di molto' som tempoangivelse, og i symfoni nr. 45, 4. sats, presto - adagio som tempoangivelser.

Som nævnt ovenfor valgte Haydn i 38 symfonier (nemlig i nr. 1-5, 10-12, 14-19, 21, 23, 25-29, 34-36, 39, 42-44, 46-47, 49, 51, 57-59, 64-65 samt symfoni "A" (Hob. I:107)) orkestreringen med oboer, horn, strygere og basso continuo under påvirkning fra Giovanni Battista Sammartini. Af disse 38 symfonier har 25 symfonier (nemlig nr. 3, 5, 11, 14-15, 21, 23, 28-29, 34-36, 39, 42-44, 46-47, 49, 51, 57-59 og 64-65) 4 satser som hos Johann Stamitz. Af disse 25 symfonier har 8 symfonier (nemlig nr. 23, 28-29, 35, 46, 58 og 64-65) præcis samme satsrækkefølge som hos Johann Stamitz. Af de 25 symfonier med 4 satser og orkestrering inspireret af G.B. Sammartini har 6 symfonier (nemlig nr. 3, 14, 39, 43, 51 og 59) næsten samme satsrækkefølge som hos Johann Stamitz, idet de dog har tempoangivelsen allegro i 4. sats i stedet for presto eller prestissimo. Symfoni nr. 36 har 4 satser, blæsergruppe med oboer og horn samt satsrækkefølgen: hurtig - langsom - menuet og trio - hurtig. I 4. sats har symfoni nr. 36 tempoangivelsen allegro eller presto (usikker håndskriftsoverlevering).

Haydn orkestrerede sin symfoni nr. 39 med 4 horn i stedet for 2 horn, som var standard i samtidens symfonier. H.C.R. Landon har fremsat den hypotese, at klassicismens G-mol-symfonier som regel havde 4 horn (cfr. H.C.R. Landon: "Mozart and Vienna", New York: Schirmer Books, 1991, p. 48: "Writing for four horns was a regular part of the Sturm und Drang G minor equipment"). Landon har gjort hypotesen gældende for både Haydns G-mol-symfonier og for Mozarts G-mol-symfonier. Denne hypotese kan imidlertid nemt falsificeres. Mozart skrev 2 G-mol-symfonier, nemlig symfoni nr. 25 (KV 183) og symfoni nr. 40 (KV 550). Mozart orkestrerede symfoni nr. 25 med 4 horn. Symfoni nr. 40 foreligger i 2 versioner; i begge versioner orkestrerede Mozart symfoni nr. 40 med kun 2 horn. Cfr. udgaverne af de to symfonier i "Neue Mozart-Ausgabe". Haydn skrev 2 G-mol-symfonier, nemlig symfoni nr. 39 og symfoni nr. 83. Haydn orkestrerede symfoni nr. 39 med 4 horn; men i symfoni nr. 83 valgte Haydn kun 2 horn (cfr. Haydns bevarede originalmanuskript til symfoni nr. 83, dateret 1785). Netop fordi Haydn og Mozart ikke komponerede deres værker med den grad af samlebåndsagtig forudsigelighed, som Landons hypotese forudsætter, betragtes de nu om stunder som store og betydningsfulde komponister. Der er uden tvivl mønstre i deres værker; men mønstrene er snarere tendenser end skematiske regelmæssigheder.

Såvel symfoni nr. 39 som symfoni nr. 45 har en mol-toneart som tonika. Når Haydn valgte en mol-toneart som tonika til et af sine værker, knyttede han an til *Sturm und Drang*, der er én af klassicismens stilretninger. Blandt Haydns symfonier har 11 symfonier en mol-toneart som tonika, nemlig symfoni nr. 26 (D-mol), 34 (D-mol), 39 (G-mol), 44 (E-mol), 45 (Fis-mol), 49 (F-mol), 52 (C-mol), 78 (C-mol), 80 (D-mol), 83 (G-mol) og 95 (C-mol). Landons dateringer af disse "Sturm und Drang"-symfonier er som følger: nr. 26 (ca. 1768), 34 (ca. 1766), 39 (ca. 1768), 44 (ca. 1771), 45 (1772), 49 (1768), 52 (ca. 1771-73), 78 (1782), 80 (ca. 1783-84), 83 (1785), 95 (1791). Som det fremgår af dateringerne, skrev Haydn "Sturm und Drang"-symfonier over en periode på ca. 25 år. Haydns "Sturm und Drang"-symfonier er altså ikke knyttet til én bestemt fase i Haydns udvikling, og derfor er det meget usandsynligt, at Haydns beslutning om at skrive "Sturm und Drang"-symfonier skulle være andet end et rent stilistisk begrundet valg.

'Storm på havet' er allerede på Haydns tid et klassisk emne inden for programmusik, cfr. f.eks. Vivaldi, opus 8 nr. 5 (Es-dur, RV 253) og opus 10 nr. 1 (F-dur, RV 433). Tilnavnet "tempesta di mare", der er knyttet til Haydns 39. symfoni, stammer dog ikke fra Haydn selv. Det samme gælder alle de øvrige tilnavne, som andre af Haydns symfonier har fået. Hvis man ser bort fra Carl Ditters von Dittersdorfs 12 symfonier efter Ovids *Metamorphoser*, Kr. 73-84 (Wien, ca. 1781), hvoraf kun 6 er fuldstændigt bevarede, Ludwig van Beethoven: Symfoni nr. 6, F-dur, opus 68, "Sinfonia Pastorale", Hector Berlioz: "Symphonie fantastique", opus 14, Franz Liszt: "Faust-symfoni" (S. 108, LW G 12) og Franz Liszt: "Dante-symfoni" (S. 109, LW G 14), der nærmest må sidestilles med symfoniske digte, ligger der aldrig en detaljeret fortælling bag en symfoni. Så eventuelle tilnavne til en symfoni eller til bestemte afsnit i en symfoni såvel som tekstuelle karakteristikker af en symfoni eller af bestemte afsnit i en symfoni (f.eks. "Sinfonia Eroica composta per celebrare la morte d'un' Eroe" i Beethovens 3. symfoni) har selv i de tilfælde, hvor sådanne tilnavne eller tekstuelle karakteristikker rent faktisk stammer fra komponisten, alene til formål at anslå en bestemt stemning, som symfonien eller dele heraf skal udtrykke.

I symfoni nr. 45, 4. sats, B-stykket (adagio), forlader orkestermedlemmerne scenen én efter én i flg. rækkefølge: førsteoboisten og andenhornisten, fagottisten, andenoboisten, førstehornisten, bassisten, cellisten, tredje- og fjerdeviolinisten, bratschisten. Til sidst sidder kun første- og andenviolinisten tilbage. Den kammermusikalske afslutning på symfoni nr. 45, 4. sats, B-stykket, skal opfattes som en musikalsk vittighed. Musikalske vittigheder er legio i Haydns værker, f.eks. de falske afslutninger (generalpauser og fermatpauser i coda) i Haydns "Russiske Kvartetter", opus 33, nr. 2, Es-dur, Hob. III:38, FHE 71, "Vittigheden", 4. sats, takt 140ff.

Haydns symfoni nr. 39 indeholder solistiske passager for oboisterne, 1. hornisten og 2. hornisten; Haydns symfoni nr. 45 indeholder solistiske passager for hornisterne. Derfor har denne konkurrence også et fokus på oboisternes og hornisternes præstationer i solistiske passager.

De solistiske passager i symfoni nr. 39 og nr. 45 er placerede i menuettens trio. Allerede i Haydns tidlige symfonier fra perioden 1761-1766, hvor Haydn var vicekapelmester hos adelsfamilien Esterházy i Eisenstadt, er de solistiske passager fortrinsvis placerede i

menuettens trio, og især træblæserinstrumenter optræder ganske ofte i disse solistiske passager, cfr. Wolfgang Marggraf: "Die Sinfonien Joseph Haydns", op.cit., kapitel 3: "Haydns frühes sinfonisches Schaffen am Hofe zu Eisenstadt (1761-1766)", afsnittet "Einführung".

Træblæserinstrumenter kan opdeles i to grupper: (1) træblæserinstrumenter med en smal udboring (f.eks. garklein-, sopranino- og sopranblokfløjte, tværfløjte, obo, (sopran)klarinet); (2) træblæserinstrumenter med en bred udboring (f.eks. bas-, kontrabas-, subkontrabas- og oktokontrabasblokfløjte, fagot, basobo, kontrabasobo, basklarinet, kontrabasklarinet).

Træblæserinstrumenter med en smal udboring er stærke i artikulation og kan derfor med lethed spille mange forskellige noder i et hastigt tempo; træblæserinstrumenter med en bred udboring er svage i artikulation. Det gælder således generelt for træblæserinstrumenter, at jo bredere udboring, desto sværere er artikulationen. Artikulation er en større udfordring på en sopraninoblokfløjte end på en garkleinblokfløjte, en større udfordring på en sopranblokfløjte end på en sopraninoblokfløjte, en større udfordring på en altblokfløjte end på en sopranblokfløjte, en større udfordring på en tenorblokfløjte end på en altblokfløjte etc.

Valdhornet - og en række andre messingblæserinstrumenter - adskiller sig fra træblæserinstrumenterne derved, at udboringen er både smal og bred: tæt på mundstykket er udboringen smal, hvilket sikrer en distinkt artikulation; klangstykket, der på luftstrømmens vej gennem instrumentet er placeret længst fra mundstykket, har derimod en bred udboring. På en obo foregår artikulation med tungen: Oboisten bruger tungen til at artikulere, idet tungespidsen adskiller noderne ved kontakten med den øverste del af det dobbelte rørblad. Ved tungespidsens kontakt med den øverste del af det dobbelte rørblad stoppes vibrationerne i det dobbelte rørblad. Når tungespidsen forlader den øverste del af det dobbelte rørblad, begynder det dobbelte rørblad at vibrere igen. På en klarinet foregår artikulation også med tungen, idet klarinettistens tungespids adskiller noderne ved kontakten med den øverste del af rørbladet, der er fastgjort med en ligatur på bagsiden af klarinettens mundstykke. Som sagt foregår artikulationen på en obo og en klarinet ved at tungespidsen berører den øverste del af rørbladet / det dobbelte rørblad. På en blokfløjte foregår artikulationen derimod i et samspil mellem tungen og ganen, idet blokfløjtenisten med tungen manipulerer den luftstrøm, der blæses ind i mundstykket. På en blokfløjte må tungen og tænderne aldrig komme i kontakt med mundstykket, så blokfløjteembouchuren er derfor noget forskellig fra klarinetembouchuren og oboembouchuren. Klarinetembouchuren adskiller sig fra oboembouchuren ikke mindst derved, at klarinettisten placerer tænderne i overmunden, dækket af overlæben, på mundstykkets flade side, hvorimod tænderne ikke spiller nogen rolle i oboembouchuren. Blokfløjtenisten styrer artikulationen med tungen og ganen; klarinettisten styrer artikulationen med tungen og tænderne; oboisten styrer artikulationen med tungen. For alle blæsere gælder det, at musklerne i ansigtet, herunder også læbemusklerne, har betydning for embouchuren.

På et valdhorn kan artikulationen være hård ("hard") eller blød ("soft", "slurred"). Hård artikulation er artikulation med tungen (tungespidsen skal berøre bagsiden af fortænderne i overmunden), idet musklerne i læberne strammes (højere tone) eller slappes (dybere tone). Blød artikulation er artikulation uden tungen, idet musklerne i læberne strammes eller slappes efter behov. Ved hård artikulation finder selve artikulationen sted, når tungespidsen forlader fortænderne, idet hornisten siger f.eks. "da-da-da-da ...".

I Haydns symfoni nr. 39, 3. sats, trioen, og i symfoni nr. 45, 3. sats, trioen, skal 1. hornisten spille solistiske passager i hornets høje register.

Hvis der skal spilles en note i valdhornets høje register, er det ikke altid muligt eller hensigtsmæssigt at forsøge at spille noden i det høje register med hård artikulation, især ikke hvis noden skal spilles kraftigt. Noder i valdhornets høje register spilles derfor ofte med blød artikulation. Valget mellem hård og blød artikulation er for hornisten et dilemma. Hård artikulation giver en klar og distinkt artikulation og muliggør staccato; men hård artikulation er ikke altid mulig i det høje register. Blød artikulation gør det nemt at spille noder i det høje register, men blød artikulation giver en artikulation med uklare konturer og kan ikke bruges, når der skal spilles staccato. Så hvis en komponist ønsker at give hornisterne udfordringer, skal han blot anføre, at hornisterne skal spille staccato og forte i det høje register.

Messingblæserinstrumenter har en større projektion end træblæserinstrumenter, dels fordi lyden (tonerne) skaber større resonans i messing end i træ (vi ser her bort fra tværløjten og saxofonen, der ikke er lavet af træ, selvom de er træblæserinstrumenter, hvad spilleteknik angår), dels fordi messingblæserinstrumenters brede udboring i klangstykket forstærker lyden.

Ikke alle hold spiller alle gentagelser i Haydns symfonier nr. 39 og nr. 45, hvilket dommerpanelet er indforstået med.

I henhold til musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om bedømmelsen af deltagerne i musikkonkurrencer om orkesterværker uden solister", skal tonekvalitetsproblemer i alle instrumentgrupper noteres ved konkurrencer i orkesterværker uden solister. Eftersom denne konkurrence har været ramt af et stort antal afbud, og der også har været nævneværdige problemer med uantagelige fortolkninger og intonationsproblemer, har dommerpanelet besluttet at se igennem fingre med tonekvalitetsproblemer hos 1. violinisterne og 2. violinisterne i 4. sats, B-stykket, takt 85ff., hvor 1. violinpartiet og 2. violinpartiet har solistiske passager. Af samme grund har dommerpanelet undladt at notere mindre tonekvalitetsproblemer hos oboisterne og hornisterne. Hermed har dommerpanelet taget hensyn til konkurrencens individuelle omstændigheder (svarende til hvad jurister kalder *sagens individuelle omstændigheder*).

Tekniske problemer

Orchestre de Caen (Kanako Abe): Hornisterne har momentvis intonationsproblemer (grundet mangelfuld fleksibilitet i læbemusklerne) i symfoni nr. 39, 1. sats, 3. sats og 4. sats. Måske har hornisterne ikke haft tid til at foretage opvarmningsøvelser lige inden koncerten? I den bedst mulige af alle verdener har musikerne altid foretaget opvarmningsøvelser lige inden koncerten; men koncerter finder ikke altid sted under ideale omstændigheder. Måske dækker intonationsproblemerne snarere over mere graverende fejl i hornisternes buzzing technique? Orchestre de Caen er et lille, ukendt provinssymfoniorkester i Nordvestfrankrig, og orkestret har muligvis store problemer med at rekruttere dygtige hornister. I sidste instans skyldes graverende fejl i hornisters buzzing technique som regel, at de ikke laver buzzing-øvelser, hverken free

buzzing (uden mundstykket) eller mouthpiece buzzing (med mundstykket), som en del af den daglige opvarmning. For hornister er daglige øvelser i free buzzing og mouthpiece buzzing den sikreste vej til en god buzzing technique. Tilsvarende er daglige øvelser i at spille skalaer den sikreste vej til en ren intonation for instrumentalister, der spiller et strygeinstrument.

Orchestra Metropolitana di Bari (Francesco Lentini): Violinisterne har undertiden intonationsproblemer i symfoni nr. 45, 1. sats og 3. sats. Hornisterne intonerer for lavt på de to sidste akkorder i 2. sats, takt 189f. (ved anden gennemspilning). Hornisterne har intonationsproblemer (ved begge gennemspilninger) og problemer med rytmisk præcision (ved første gennemspilning) i 3. sats, trioen, takt 41-46.

Old Bridge Chamber Orchestra (David Kirven): Bratschisterne har katastrofalt omfattende intonationsproblemer i alle 4 satser af symfoni nr. 45. Violinisterne og cellisterne har til tider intonationsproblemer i alle 4 satser.

AGBU Sofia Chamber Orchestra (Bedros Papazian): Strygerne har fra tid til anden intonationsproblemer i alle 4 satser af symfoni nr. 45, især i 1. sats og 4. sats, A-stykket.

Lebanese Philharmonic Orchestra (Garo Avedissian): Violinisterne intonerer for lavt i symfoni nr. 45, 1. sats, takt 50-53 (første gennemspilning), hvor intonationsproblemerne bevirker, at dissonanser, som violinpartierne danner indbyrdes, ikke står knivskarpt. I 2. sats falder violinisternes intonation umiddelbart efter oboisternes første passage i takt 29-33 (første gennemspilning).

Chamber Orchestra "Affrettando" (Anna Rakitina): Hornisterne har i ny og næ intonationsproblemer i symfoni nr. 45, sats 1-3. I 1. sats, takt 55, første gennemspilning, har 2. hornisten intonationsproblemer. I 2. sats har hornisterne intonationsproblemer i takt 188 (anden gennemspilning). I 3. sats har hornisterne intonationsproblemer i takt 44, første fjerdedel (anden gennemspilning), takt 45, sidste fjerdedel (første og anden gennemspilning) og takt 56 (første gennemspilning).

AGBU Sofia Chamber Orchestra (Bedros Papazian): Ved opførelsen af symfoni nr. 45 er der på lydsporet hist og her ujævnheder i gengivelsen af lydstyrkeniveauet fra strygerne (ustabile mikrofoner?).

Sammenspilsproblemer

Intet at bemærke.

Øvrige bemærkninger A

Koninklijk Concertgebouworkest (Kurt Sanderling): I symfoni nr. 39, 1. sats, spiller strygerne for kraftigt eller blæserne for svagt. Der er her tale om en værkfortolkning, der underbetoner blæsernes rolle i 1. sats, for så vidt som fortolkningen udtrykker dirigentens prioriterede vægtning af de enkelte stemmegrupper i det samlede klangbillede (cfr. begrebet *orkesterklang* i musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om bedømmelsen af deltagerne i musikkonkurrencerne").

En sådan fortolkning må betragtes som uantagelig set i lyset af symfoniens udvikling mellem Vivaldi og Haydn, eftersom fremkomsten af blæserpartier var en stor nyhed i symfonierne i perioden 1740-1770, cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, bemærkningerne om G.B. Sammartinis indflydelse på Haydns tidlige symfonier.

Nederlands Kamerorkest (Szymon Goldberg): I symfoni nr. 39, 1. sats, spiller strygerne for kraftigt eller blæserne for svagt; i symfoniens 3. sats, menuetten, kan fagottisten, der indgår i basso-continuo-gruppen, høres tydeligt, hvorimod oboisterne, 3. hornisten og 4. hornisten næsten ikke kan høres. Der er her tale om en værkfortolkning, der underbetoner blæsernes rolle i 1. sats og 3. sats, menuetten. En sådan fortolkning må betragtes som uantagelig set i lyset af symfoniens udvikling mellem Vivaldi og Haydn, eftersom opkomsten af blæserpartier var en stor nyhed i symfonierne i perioden 1740-1770, cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, bemærkningerne om G.B. Sammartinis indflydelse på Haydns tidlige symfonier.

Hungarian Chamber Orchestra (Vilmos Tátrai): I symfoni nr. 39, 1. sats, spiller strygerne for kraftigt eller blæserne for svagt. Der er her tale om en værkfortolkning, der underbetoner blæsernes rolle i 1. sats. En sådan fortolkning må betragtes som uantagelig set i lyset af symfoniens udvikling mellem Vivaldi og Haydn, eftersom fremkomsten af blæserpartier var en stor nyhed i symfonierne i perioden 1740-1770, cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, bemærkningerne om G.B. Sammartinis indflydelse på Haydns tidlige symfonier.

London Symphony Orchestra (Antal Doráti): I symfoni nr. 45, 3. sats, menuetten, og 4. sats, A-stykket, spiller strygerne for kraftigt eller blæserne for svagt. Der er her tale om en værkfortolkning, der underbetoner blæsernes rolle i 3. sats, menuetten, og 4. sats, A-stykket. En sådan fortolkning må betragtes som uantagelig set i lyset af symfoniens udvikling mellem Vivaldi og Haydn, eftersom fremkomsten af blæserpartier var en stor nyhed i symfonierne i perioden 1740-1770, cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra, bemærkningerne om G.B. Sammartinis indflydelse på Haydns tidlige symfonier.

Orchestral Ensemble Seoul (Gyu-seo Lee): Orkestret spiller pianissimo i langt størsteparten af symfoni nr. 45, 2. sats. En så omfattende og partiturfvigende brug af pianissimo hører hjemme i romantikken, ikke i klassicismen. Dirigentens pianissimo-fortolkning af 2. sats er på kollisionskurs med økonomiprincippet i klassicismens musikæstetik, som tilsiger, at de udøvende musikere, der opfører et værk fra klassicismen, skal forsøge at skabe den størst mulige virkning med de mindst mulige midler. Derfor skal brugen af alle virkemidler være mådeholden i henhold til klassicismens musikæstetik. Men brugen af pianissimo i 2. sats er i den opførelse, som Orchestral Ensemble Seoul leverer, desværre ikke mådeholden.

Øvrige bemærkninger B

Symfoni nr. 39:

Rangordning af oboisternes, førstehornisternes og andenhornisternes præstationer i de solistiske passager i 3. sats, trioen. Der lægges vægt på gennemslagskraft og tonekvalitet i disse passager. Det bedste hold har nummer 1, og det ringeste hold nummer 3:

1. The English Concert (Trevor Pinnock)
2. WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon)
3. Cia. Bachiana Brasileira (Ricardo Rocha)

Symfoni nr. 45:

Rangordning af hornisternes præstationer i de solistiske passager i 3. sats, trioen. Der lægges vægt på gennemslagskraft og tonekvalitet i disse passager. Det bedste hold har nummer 1, og det ringeste hold nummer 10:

1. National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan)
2. Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth)
3. Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai)
4. Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo)
5. Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik)
6. The English Concert (Trevor Pinnock)
7. Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen)
8. American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski)
9. Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras)
10. Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen)

NB: Det er en præmis bag bedømmelsen, at hornisternes solistiske passager i symfoni nr. 45, 3. sats, trioen, ikke kun omfatter takt 41-46, men også takt 53-56, således at hornisternes solistiske passager plus pauser går helt hen til tutti-passagen i takt 71-76, efter princippet, at en solistisk passage eller en række af solistiske passager først afbrydes definitivt af en tutti-passage, en satsafslutning eller en værkafslutning.

Noter

Symfoni nr. 39:

Opførelsesvarighed for de deltagende hold i 3. runde [ved live-koncerter er entre på scenen, pauser, publikumsklapsalver og sortie fraregnet; ved pladeindspilninger er tomt lydspor fraregnet]:

The English Concert (Trevor Pinnock):

00:02 til 05:34 (I); 05:39 til 09:44 (II); 09:49 til 12:56 (III); 13:02 til 17:41 (IV)

trio: 11:13 til 12:03

05:32 (I); 04:05 (II); 03:07 (III); 04:39 (IV)

allegro (I); andante (II); moderato (III); allegro (IV)

WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon):

00:01 til 05:40 (I); 05:57 til 09:42 (II); 09:56 til 12:50 (III); 13:00 til 17:24 (IV)

trio: 11:19 til 12:08

05:39 (I); 03:45 (II); 02:54 (III); 04:24 (IV)

allegro (I); andante (II); moderato (III); allegro (IV)

Symfoni nr. 45:

Opførelsesvarighed for de deltagende hold i 2.-3. runde [ved live-koncerter er entre på scenen, pauser, publikumsklapsalver og sortie fraregnet; ved pladeindspilninger er tomt lydspor fraregnet]:

NB: De deltagende hold i 2. runde har *ikke* alle spillet samtlige gentagelser i symfoni nr. 45, 3. sats!

American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski):

00:00 til 03:55 (I); 04:03 til 11:22 (II); 11:27 til 13:32 (III); 13:41 til 15:45 (IVa); 15:51 til 21:12 (IVb)

trio: 12:13 til 12:55

03:55 (I); 07:19 (II); 02:05 (III); 02:04 (IVa); 05:21 (IVb)

(I);(II); allegro moderato (III);(IVa);(IVb)

Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik):

00:12 til 06:10 (I); 06:33 til 15:06 (II); 15:26 til 18:42 (III); 18:55 til 21:39 (IVa); 21:43 til 26:34 (IVb)

trio: 16:49 til 18:01

05:58 (I); 08:33 (II); 03:16 (III); 02:44 (IVa); 04:51 (IVb)

(I);(II); allegro molto moderato (III);(IVa);(IVb)

The English Concert (Trevor Pinnock):

00:02 til 05:33 (I); 05:39 til 14:27 (II); 14:33 til 17:57 (III); 17:59 til 20:44 (IVa); 20:46 til 25:09 (IVb)

trio: 15:57 til 17:14

05:31 (I); 08:48 (II); 03:24 (III); 02:45 (IVa); 04:23 (IVb)

allegro molto moderato - andante - allegro molto moderato (I); adagio (II); allegro molto moderato (III); presto (IVa); adagietto (IVb)

Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai):

00:00 til 07:51 (I); 07:59 til 20:11 (II); 20:19 til 24:02 (III); 24:07 til 26:52 (IVa); 26:54 til 31:35 (IVb)

trio: 21:52 til 23:15

07:51 (I); 12:12 (II); 03:43 (III); 02:45 (IVa); 04:41 (IVb)

allegro - andante - allegro (I); adagietto (II); moderato (III); presto (IVa); adagio (IVb)

National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan):

00:04 til 04:52 (I); 05:01 til 11:40 (II); 11:53 til 14:36 (III); 14:46 til 17:16 (IVa); 17:19 til 22:56 (IVb)

trio: 13:00 til 14:01

04:48 (I); 06:39 (II); 02:43 (III); 02:30 (IVa); 05:37 (IVb)
(I);(II); allegro (III);(IVa);(IVb)

Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen):

00:07 til 04:20 (I); 04:28 til 10:06 (II); 10:14 til 14:05 (III); 14:13 til 16:40 (IVa); 16:43 til 22:19 (IVb)

trio: 11:49 til 13:16

04:13 (I); 05:38 (II); 03:51 (III); 02:27 (IVa); 05:36 (IVb)
allegro molto moderato - andante - allegro molto moderato (I); andante (II); moderato (III);
allegro molto moderato (IVa); lento (IVb)

Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras):

00:01 til 07:02 (I); 07:10 til 21:31 (II); 21:39 til 26:19 (III); 26:25 til 29:09 (IVa); 29:13 til 34:13 (IVb)

trio: 23:15 til 24:42

07:01 (I); 14:21 (II); 04:40 (III); 02:44 (IVa); 05:00 (IVb)
(I);(II); moderato (III);(IVa);(IVb)

Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth):

00:02 til 03:52 (I); 04:05 til 09:42 (II); 09:57 til 13:07 (III); 13:19 til 16:11 (IVa); 16:16 til 20:10 (IVb)

trio: 11:04 til 12:02

03:50 (I); 05:37 (II); 03:10 (III); 02:52 (IVa); 03:54 (IVb)
(I);(II); allegro (III);(IVa);(IVb)

Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo):

00:08 til 04:08 (I); 04:15 til 10:53 (II); 10:59 til 14:57 (III); 15:02 til 17:56 (IVa); 17:59 til 22:19 (IVb)

trio: 12:39 til 14:07

04:00 (I); 06:38 (II); 03:58 (III); 02:54 (IVa); 04:20 (IVb)
allegro molto moderato - andante - allegro molto moderato (I); adagio (II); moderato (III); allegro
(IVa); adagietto (IVb)

Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen):

00:00 til 04:55 (I); 05:06 til 14:40 (II); 14:47 til 18:26 (III); 18:33 til 21:13 (IVa); 21:19 til 26:15 (IVb)

trio: 16:19 til 17:40

04:55 (I); 09:34 (II); 03:39 (III); 02:40 (IVa); 04:56 (IVb)
(I);(II); moderato (III);(IVa);(IVb)

Afgørelse

For de hold, som opfører Haydns symfoni nr. 45, har dommerpanelet opdelt 2. runde i to konkurrencer, der omhandler hornisternes præstationer i de solistiske passager i 3. sats, trioen, henholdsvis holdenes forståelse af allegretto, der er partiturets tempoangivelse for 3. sats, cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra. Resultaterne af disse to konkurrencer fremgår dels af afsnittet "Øvrige bemærkninger B" dels af afsnittet "Noter". I konkurrencen om de solistiske passager i 3. sats, trioen, er pointsystemet indrettet således, at en førsteplads giver 1 point, en andenplads 2 point, en tredjeplads 3 point, en fjerdeplads 4 point, en femteplads 5 point, en sjetteplads 6 point, en syvendeplass 7 point, en ottendeplass 8 point, en niendeplass 9 point og en tiendeplass 10 point. I konkurrencen om holdenes forståelse af tempoangivelsen allegretto er pointsystemet indrettet således:

- tempovalget *moderato* giver 1 point (5 hold)
- tempovalget *allegro molto moderato* giver 6 point (2 hold)
- tempovalget *allegro moderato* giver 8 point (1 hold)
- tempovalget *allegro* giver 9 point (2 hold)

Ingen af de hold, som opfører symfoni nr. 45, demonstrerer en klar forståelse af, hvilket tempo klassicismens komponister forbandt med betegnelsen *allegretto*. Men blandt de ovennævnte tempovalg ligger moderato som bekendt tættest på 1800-tals-allegretto, og allegro ligger længst herfra.

Pointsystemerne i de to konkurrencer er udtænkt på en sådan måde, at stilperiodeforståelsen (forståelsen af tempoangivelsen *allegretto*) tæller lige så meget som præstationerne i trioens solistiske passager. Jo færre point et givet hold får, desto bedre har holdet klaret sig. Med de angivne pointsystemer er pointfordelingen i 2. rundes konkurrencer således for de hold, som opfører symfoni nr. 45:

- Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai) har fået 4 point
- Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo) har fået 5 point
- Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen) har fået 8 point
- National Chamber Orchestra of Armenia (Amayak Durgaryan) har fået 10 point
- Orchestra of St. Luke's (Charles Mackerras) har fået 10 point
- Czech Chamber Orchestra (Mario Kosik) har fået 11 point
- Orchestre Les Siècles (François-Xavier Roth) har fået 11 point
- Sinfonia Rotterdam (Conrad van Alphen) har fået 11 point
- The English Concert (Trevor Pinnock) har fået 12 point
- American Symphony Orchestra (Leopold Stokowski) har fået 16 point

På denne baggrund går flg. hold, som udelukkende opfører symfoni nr. 45, videre til 3. runde: Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai), Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo) og Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen).

Hvad angår The English Concert (Trevor Pinnock), der opfører både symfoni nr. 39 og symfoni nr. 45, afgøres dets skæbne af 2. rundes konkurrence om hornisternes og oboisternes præstationer i de solistiske passager i symfoni nr. 39, 3. sats, trioen (cfr. afsnittet "Generelle bemærkninger" supra). Resultaterne fra denne konkurrence i symfoni nr. 39 fremgår af afsnittet "Øvrige bemærkninger B" supra. Som det fremgår af afsnittet "Øvrige bemærkninger B", klarede Cia. Bachiana Brasileira (Ricardo Rocha) sig dårligst i 2. rundes konkurrence om hornisternes og oboisternes præstationer i de solistiske passager i symfoni nr. 39, 3. sats, trioen. På denne baggrund går The English Concert (Trevor Pinnock) og WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon) videre til 3. runde.

Førstepladsen går til Orchester der Wiener Staatsoper (Hermann Scherchen) for bedste opførelse af symfoni nr. 45, og andenpladsen går til Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo) for næstbedste opførelse af symfoni nr. 45.

I Haydns symfoni nr. 45 er tempoangivelserne:

1. Allegro assai
2. Adagio
3. Allegretto
4. Presto - Adagio

Såfremt man ser bort fra tempovalget i symfoni nr. 45, 1. sats, B-stykket (symfoni nr. 45, 1. sats, har formen: ABA'), holder Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai) sig tempomæssigt meget tæt til partituret ved opførelsen af symfoni nr. 45 (cfr. afsnittet "Noter" supra). Kun i 2. sats vover Barshai pelsen med en tempoforøgelse fra partiturets *adagio* til *adagietto*. Da såvel Hermann Scherchen som Willem van Otterloo er langt mere entreprenante med hensyn til partiturfvigende tempovalg end Rudolf Barshai, og Barshai ikke udmærkede sig i 2. runde med en genuin forståelse af, hvilket tempo klassicismens komponister forbandt med betegnelsen *allegretto*, kan dommerpanelet ikke give Moscow Chamber Orchestra (Rudolf Barshai) en placering ved denne konkurrence.

Med hensyn til tempovalg følger The English Concert (Trevor Pinnock) de partiturfvigende tempovalg hos Residentie Orkest / The Hague Philharmonic (Willem van Otterloo) undtagen i 3. sats og 4. sats, A-stykket. I 4. sats, A-stykket, følger Pinnock partiturtempoet, og i 2. runde udmærkede Pinnock sig ikke med en genuin forståelse af, hvilket tempo klassicismens komponister forbandt med betegnelsen *allegretto*. Dertil kommer, at symfoni nr. 45 er mere kompliceret end symfoni nr. 39 - ikke mindst med hensyn til tematisk materiale. Al den stund The English Concert (Trevor Pinnock) ikke er konkurrencedygtig med hensyn til symfoni nr. 45, kan dommerpanelet ikke give The English Concert (Trevor Pinnock) en første- eller andenplads, blot fordi The English Concert (Trevor Pinnock) opfører både symfoni nr. 39 og nr. 45 som det eneste hold ved denne konkurrence. Dommerpanelet ville have kunnet tildele The English Concert (Trevor Pinnock) en førsteplads, såfremt barokorkestret i 2. runde havde demonstreret den efterspurgte forståelse af de klassicistiske komponisters brug af tempobetegnelsen *allegretto*. Dommerpanelet ville have kunnet tildele The English Concert (Trevor Pinnock) en andenplads, såfremt det partiturfvigende tempovalg i 4. sats, A-stykket, hos Willem van Otterloo havde været uigennemtænkt. Men det er ikke tilfældet. Som tempoangivelse for sidste

sats af Haydns symfonier er *presto* den hyppigste (49 symfonier), men *allegro* den næsthypigste (29 symfonier). Ydermere forekommer *allegro* som tempoangivelse for sidste sats af Haydns symfonier i alle faser af Haydns symfoniske forfatterskab, fra symfoni A, Hob. I:107 (ca. 1757-61), over "Sturm und Drang"-symfonien nr. 39 (ca. 1768) og Pariser-symfonien nr. 86 (1786) til Londoner-symfonien nr. 103 (1795). Så derfor er van Otterloos temporeduktion fra *presto* til *allegro* i symfoni nr. 45, 4. sats, A-stykket, plausibel. Desforuden er det vanskeligt at få alle de artikulatoriske detaljer i strygerne til at fremstå klart og tydeligt, hvis man fastholder partiturtempoet *presto* i 4. sats, A-stykket, hvilket taler for van Otterloos temporeduktion i 4. sats, A-stykket.

Mange dirigenter er enten gode til (på partiturfvigende façon) at sætte tempoet op eller gode til at sætte tempoet ned, hvilket som oftest resulterer i unuancerede fortolkninger. Ved opførelsen af symfoni nr. 45 skiller Hermann Scherchen sig ud fra mængden ved at afbalancere tempoforøgelsen i den første adagio-passage (2. sats) fra *adagio* til *andante* med en temporeduktion i den anden adagio-passage (4. sats, B-stykket) fra *adagio* til *lento*. Hvad angår partiturfvigelser med hensyn til dynamik i symfoni nr. 45, har dommerpanelet ikke været i stand til at finde belæg for en anden afgørelse end den her trufne.

I Haydns symfoni nr. 39 er tempoangivelserne:

1. Allegro assai
2. Andante
3. Ingen tempoangivelse
4. Allegro di molto

Således som det fremgår af afsnittet "Noter" supra, er der ingen forskelle mellem The English Concert (Trevor Pinnock) og WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon) med hensyn til tempo ved opførelsen af symfoni nr. 39. Begge hold holder sig tæt til partiturets tempoangivelser, og i 3. sats, der ikke har nogen tempoangivelse i partituret, vælger begge hold *moderato* som tempo. Også i henseende til dynamik er der ingen bemærkelsesværdige forskelle. Ser man på detaljer i fraseringen er der heller ingen interessante forskelle. Den mest iøjnefaldende forskel vedrører orkesterklangen (cfr. begrebet *orkesterklang* i musikkonkurrencereglerne, kapitlet "Om bedømmelsen af deltagerne i musikkonkurrencerne"). Pinnock lader oboisterne indgå med større vægt i orkesterklangen end hornisterne; og Marcon lader hornisterne indgå med større vægt i orkesterklangen end oboisterne. Men man kan ikke sige, at Pinnocks orkesterklang i denne henseende er bedre end Marcons eller omvendt.

Af de to opførelser af symfoni nr. 39 er pladeindspilningen med The English Concert (Trevor Pinnock) den ældste; men da begge hold fremlægger en meget partiturnær fortolkning, giver det ikke mening at opfatte Marcons fortolkning som en variant af Pinnocks.

Det er derfor ikke muligt for dommerpanelet at træffe afgørelse om besættelsen af tredjepladsen alene på grundlag af holdenes værkfortolkninger. Ved et sådant bedømmelsesdilemma vil dommerpanelet i konkurrencer om orkesterværker uden solister rekurrere til holdenes præstationer i solistiske passager. Som det fremgår af afsnittet "Øvrige bemærkninger B" supra klarede The English Concert (Trevor Pinnock) i 2. runde sig bedre end WDR Sinfonieorchester (Andrea Marcon) i de solistiske passager i symfoni nr. 39, 3. sats, trioen. Hornisternes

præstationer var her udslagsgivende for rangordningen af holdene, som opførte symfoni nr. 39. På denne baggrund går tredjepladsen til The English Concert (Trevor Pinnock) for bedste opførelse af symfoni nr. 39.